

Begraafplaats of kunstwerk?

Op donderdag 24 maart jl. trekt een bont gezelschap op de fiets door Stadskanaal Noord.

Leden van de Wijkraad Noordkijken samen met de mensen van de Gemeente, Lefier, Stichting Welstad en Wijkaanpak Stadskanaal, hoe de zaken er bij staan in Stadskanaal Noord. Deze keer zijn vooral verontreiniging, verwaarlozing en (verkeers) veiligheid de aandachtspunten. Maar ook bijvoorbeeld overlast kan punt van aandacht zijn. "Integrale wijkschouw" noemen we dat.

Bij het Pekeler Hoofddiep, aan een onverhard verbindings weggetje, tussen het Noorderdiep en de H.J.Kniggestraat, stuit de speurende groep op een vreemde plaats.

Ze zien een soort grafheuvel met zerken, omgeven door een gracht. Deze "grafwierde" met de hoge, smalle zerken staat in een klein plantsoen met zichtlijnen naar de heuvel.

De toegang tot de heuvel wordt mogelijk gemaakt door een dam met een fraai gesmeed hek, waarop het jaartal 1787 staat.

Wat is dit?

Een oude begraafplaats? Een gedenkteken? Een kunstwerk?

De verwarring is groot. In dit gezelschap, dat toch bestaat uit "kenners" van de wijk, weet niemand het goede antwoord. Zonder het te weten reageert dit gezelschap op de juiste manier op de drie V's, die

veel moderne kunst kenmerkt: Verwondering, Verwarring, maar ook gevoelig zijn voor de Verwijzing, die het kunstwerk met zich mee brengt. Want de grafheuvel, met de grafzerken, is een kunstwerk, bedacht door Jorgen Leijenaar.

Aan Leijenaar werd gevraagd om een kunstwerk te maken op de plek, waar de eerste houten huisjes in Stadskanaal verschenen. Het zou een monument moeten worden voor de ruige kolonisten, de eerste bewoners van Stadskanaal. Leijenaar dacht direct al aan een soort begraafplaats en toen hij in de archieven van de stad Groningen allerlei namen, jaartallen en gebeurtenissen tegenkwam, kreeg hij een idee.

Hij gaf aan steenhouwerbedrijf Potze de opdracht

om negen hoge, smalle zerken te maken en liet fragmenten van de gegevens, die hij had ontdekt in de Groninger archieven, op deze zerken beitselen.

In samenwerking met een landschapsarchitect ontwierp Leijenaar nog een klein wandelbos rondom zijn begraafplaats, met paden en zichtlijnen, het hek met het jaartal 1787. Het jaar dat de eerste huisjes hier gebouwd werden, kwam van een smederij in Friesland.

Het kunstwerk van Leijenaar is een onderdeel van acht monumentale kunst-

werken die de Semslijn als verbindende lijn hebben. (Johan Sems en Jan de La Haye waren landmeters, die in 1615 de grens tussen Drenthe en Groningen bepaalden).

Over de "grafheuvel" van Leijenaar schreef een kunstkenner: "Het werk straalt een vervreemdende autonomie uit, die het midden houdt tussen plechtstatigheid en romantiek".

Ja, dat is prachtig gezegd, maar het leuke is dat we dat zelf ook allemaal kunnen zien en meemaken. In Stadskanaal Noord, bij het Pekelerhoofddiep. En het kost niets, Mooi toch?